

heen in het erfdeel herstelt! Maar, let wel, door den dood heen. En zoo moet alles vallen, ook de schoonste parabel-omdichting, die den dood tracht te ontgaan, de schuld niet wil zien of de zonde vergoelijken en een eigen plaats toekennen.

En zoo kan men van dit alles wel spreken, maar het worden de vreeselijkste gedichten. Halbo Kool schreef in Erts een Verloren Zoon, wat ik citeer

Hij die God's eigen kind eens was
die bloemen streefde, dieren kuste
Die in zijn eigen armen rustte
en zoo het heiligst hooglied las

o, die reeds van dit bloed genas
en naar den dood — Uw handen susten
Heere, zijn al te heete lusten
en maakten zijn ziel zoo zacht als was —

droomde nog eens in een café en bij muziek,
dit hart te wild en grenzeloos verlaten
zoodat hij vluchtte in blinde paniek
en uren dolen bleef langs de gestorven straten
Uw strenge kalmte niet herwon maar zich nu
[ziek
voorgoed — voorgoed veroordeeld heeft Uw
[naam te haten.

Zulk een gedicht is inderdaad het woord van den verloren Zoon. En daarnevens staat ook dit als waarlijk woord van den verlorene:

Wat raakt ons schuld, wat let ons loon of straf?
Wij sjacheren niet, wij rekenen niet af.
Wij spelen het spel en vragen naar geen naam
[of eind
En gaan voorbij — een achteloos waaiend kaf.
(J. C. van Schagen).

Maar Goddank als er ook nog zielen zich zóó verloren zoon weten:

Toen na veel zwervens op een donkre baan
raapte ik wat nog aan kracht me bleef te gader:
„Hij woont hier toch, Hij, die zien noemt mijn
[Vader?”
— en 'k ben den klopper op zijn poort gaan
[slaan.

En luistrend bleef ik lang te wachten staan,
En luider sloeg ik, immer kwaad en kwader.

Ons land van onbegrensde mogelijkheden door Drs. A. van Deursen

Het eerste, wat men van Nederlandsch-Indië ziet, is Sabang.

En de vaart in die baai is een verrassing!

De effen kom met het heldere water is omlijst met kalm-gelijnde bergtoppen, die gedekt zijn met een palmentapijt. En in die baai zijn

Soms hoorde ik iets als kwamen stappen nader,
maar 't was bedrog en 'k wou maar weer van-
[daan.

Vandaan? Waarheen? Weer in den nacht gaan
[zwerven
En altijd honger lijde' en liefde derven
En dood-gaan zonder een me de oogen sluit?

Neen, liever rusten aan zijn deur, gelaten
En treedt Hij eerstdaags toch zijn tempel uit,
dien Hij eerst vindt, zal Hij eerst binnenlaten.
(Urbain van de Voorde).

Goddank voor wie zich verloren Zoon weten; geve God dat zij zich spoedig hooren genaamd: dood maar levend, verloren maar gevonden.

Want eens komen de moede pelgrims toch in het Vaderhuis, eens voorgoed. Eerst de benauwenis, o zeker. Eerst de verlorenheid en de troosteloosheid. Maar God's Woord heeft het ons toegezegd; eens ook alle tranen gedroogd en alle schuld vergeven.

Gods kindren gaan naar huis; dan zal de zon
[eerst stralen
Op oogen wien geen traan ontvliedt;
Dan eerst maar dan voorgoed zal de echte vrede
[dalen,

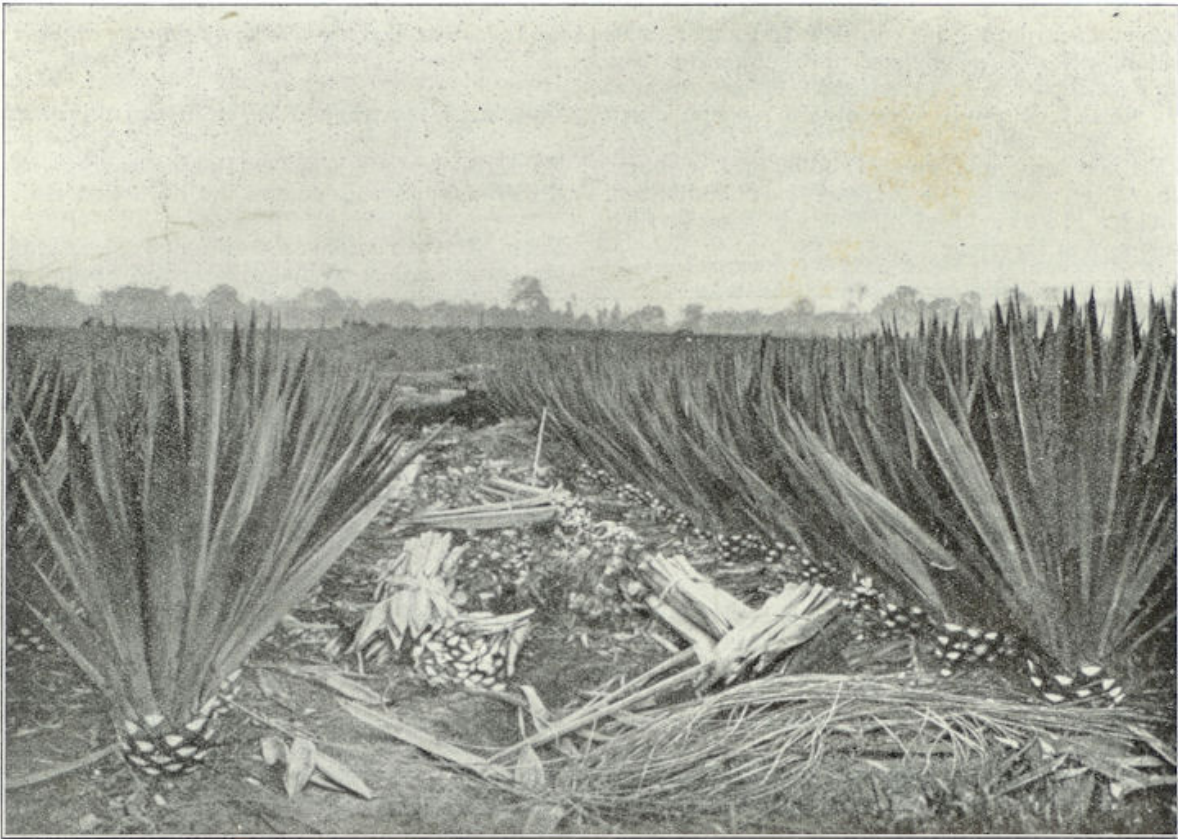
Als ieders oog den Koning ziet....
Zoo leven we allen Hem, die door het aardsch
[gewemel

Den Heiland volgen met ons kruis;
Ons ware vaderland is hier niet, is de Hemel
Wij gaan..... naar Huis!
(Gunning).

Naschrift. Hiermede heb ik niet alle literaire exegese van deze gelijkenis behandeld en nog veel minder de theologische en stichtelijke verklaringen samengevat. Ik laat onvermeld de gedichten van Van Eeden en van Peter van Alsingha, het Münchener Laienspiel, Der Verlorene Sohn door B. Waldis. Ik neem geen citaten op van Rilke, die in den Zoon den man teekent, die niet bemind wil zijn. En onthoud me tenslotte van alle duizend en een preeken, waartoe deze vreeselijkste en heerlijkste gelijkenis in alle tijden menschen heeft geïnspireerd.

aangelegd de werken van de Sabang-Haven-Maatschappij.

Die haven van Sabang is uniek in geheel Nederlandsch-Indië. Zij heeft alleen betekenis als bunkerstation en reparatiedok. En terwijl alle havens in Indië, geëxploiteerd

Agave-aanplant tijdens het oogsten. (Sumatra's Oostkust).

door het Gouvernement, schatten kosten, brengt Sabang, in bezit van een maatschappij, baten!

Alle passagiers van de mailbooten gaan aan wal: de prozaïschen om inkoop te doen, wijl Sabang een vrijhaven is; de meer poëtischen genieten van de fraaie uitzichten op de Baai en het Bergmeer.

Wanneer het schip, uit Holland komende, Sabang nadert, is er onder de ambtenaren aan boord een nerveuze stemming. Want zij ontvangen daar radio-telegrafisch bericht, waar ze geplaatst zullen worden. Bij deze haven begint reeds de uizwerming door den Archipel: de eersten verlaten de boot en varen over met een vaartuig van de Paket naar Atjeh's haven, Oleuléu.

Maar wij blijven tot Belawan. Nu kunnen de schepen de rivier opvaren en aan den wal komen in deze havenstad, die de poort is van Sumatra's Oostkust.

Indien ergens, dan zijn hier de veranderingen in de laatste jaren verbijsterend snel geweest. Waar de pioniers niets vonden dan de rimboe, het oerwoud, is thans een belangrijke haven, Belawan, voor een land van grooten rijkdom, Deli.

Wat Deli beteekent?

Zie eens, in de geheele wereld worden jaarlijks milliarden sigaren gerookt. In Nederland alleen waren het er in 1927 het getal van 1.197.600.000 stuks. Leest men nu, dat de Delitabakscultuur slechts 1 à 1½ % levert van dit geurige gewas, dan begrijpt men niet, dat de beteekenis van dit artikel zóó groot is. Als men echter weet, dat Deli een der weinige streken op aarde is, waar goed dekblad van sigaren kan worden geteeld, en het „Delidek" ongeveer 50 % van de wereldproductie aan dekblad levert, dan begrijpt men de waarde van die beroemde tabak.

Maar het is niet alleen de tabak. Want ook de rubber telt mee: het leverde in 1927 ongeveer 1/3 van de rubberproductie der gansche aarde.

En dan de palmolie. Nu reeds brengt deze jonge cultuur 10 % van dit product op de wereldmarkt — maar vooral hiervoor zijn nog mogelijkheden van zeer verre strekking.

We zouden verder kunnen wijzen op de thee: Sumatra's Oostkust levert meer, dan de Nederlanders in een jaar opdrinken.

En dan vergeten we niet de vezel, de roem van de Handels-Vereeniging Amsterdam — ook een cultuur met toekomst.

Rubberaanplant.

De palmenlaan van Belawan naar Medan.

Een vroolijk staaltje van mandiën. En inlandsch jongetje, dat een beurt krijgt.

Zoo vertoont Sumatra's Oostkust een krachtig economisch leven van zoo sterken opbloei, dat Cremer indertijd sprak van ons land van onbegrensde mogelijkheden.

Dat land komen we binnen in Belawan, en vandaar rijden we onder de hooge palmen naar de hoofdstad Medan.

Medan is een wijd-gebouwde stad, met breede lanen — althans als wij blijven buiten de viezige, rommelige buurt der Chineezen en inlanders. Maar gelukkig heeft het gemeentebestuur van Medan ook hier verbetering tot stand gebracht: nieuwe wijken van gemeentewoningen zijn gebouwd, waar overal water in overvloed is en de inlander volop gelegenheid heeft te mandiën — waarvan wij een vroolijk staaltje zien!

De hoofdstad van het rijke Deli is een cultuurcentrum van beteekenis, een plaats met een opgewekt leven, een stad van durf, die in zeker opzicht vertoont de weerspiegeling van het karakteristieke van den „Deliaan". Vooral den 1en en 15en van de maand, op „Hori Besar" (Groote Dag, Feestdag) is er een groote drukte, die vooral tot uiting komt in de twee groote hotels — en in de wijk der Chineesche toko's, waar dames winkelen!

Voor ons is Medan nog in een ander opzicht belangwekkend: door de Proefstations en de Hongts. In de proefstations wordt ons getoond, welk een wetenschappelijk werk wordt verricht om het product zoo goed mogelijk te doen zijn. Wat een proeven worden niet genomen, om mooi, groot tabaksblad te verkrijgen! Welk een

Chineesche toko's in Medan.

zorg wordt besteedt, om de rubber te veredelen — en welk een succes wordt door selectie verkregen!

Maar niet minder interessant is het werk, dat gedaan wordt voor de koelies, in de laboratoria, in de hospitalen, en in de voorloopige verblijfplaatsen, waar de koelies in worden ondergebracht. Dat alles hangt samen met de voorziening van werkkrachten. Immers, de inheemse bevolking is te gering in aantal, en daarom moeten de arbeiders voor de cultures van elders komen. Natuurlijk gaat deze werving (de koelies komen tegenwoordig meest uit Java, vroeger van China) met hooge kosten gepaard; van 1920 tot 1927 is een bedrag van 5 miljoen gulden door de planters besteed! Met zulk een cijfer voor oogen is het duidelijk, dat de planters arbeidszekerheid wenschen. Daar schadeloosstelling van de koelies niet te halen is, heeft de regeering op verbreking van het contract het strafrecht van toepassing verklaard. Dat is de poenale sanctie! Nu zijn er in de laatste jaren stemmen opgegaan, om de poenale sanctie af te schaffen: in planterskringen was men niet zonder vrees. Men hoopte, dat de Regeering in elk geval de handhaving zou bestendigen voor den eersten duur van het contract. Gelukkig mag gezegd worden, dat de ondernemers véél voor de koelies doen; men staat dikwijls verbaasd over de goede huisvesting en vooral over de voortreffelijke geneeskundige behandeling in de hospitalen der maatschappijen.

Een tocht door de landen van Sumatra's Oostkust voert ons overal door de velden der cultures. In de tabaksvelden ziet men reeds van verre de groote droogschuren en langs de braakliggende velden rijen de rechtlijnige djatis. Wijde landen zijn bedekt met de zwierige oliepalmen, waarvan de donkerroode vruchten, die schitteren tusschen de bruine stengels, gereed zijn voor den oogst. In de omstreken van Pematam Siantor zijn de heuvelhellingen ver en wijd bedekt met de theestruiken. En in de streken rondom Kisaran zijn aangeplant in onderbroken regelmaat de lange rijen rubberboomen!

Het is een land van leven, van kracht, van durf!

En het is een Nederlandsch gewest.

Weliswaar wonen in Sumatra's Oostkust vele vreemdelingen, en is in Kisaran door de Amerikaanse onderneming, die zich H(olland) A(merikaansche) P(lantage) M(aatschappij) noemt, het Engelsch de taal — maar toch.... hier heerscht het Nederlandsch gezag; en ook in de cultures werkt Hollandsche energie en is de vaderlandsche beteekenis rijzende. Van de tabak is bijna alle kapitaal in Nederlandsche handen, van de thee is het meer dan de helft en van de oliepalmen eveneens, terwijl de vezelcultuur geheel Nederlandsch is.

Zoo zien we dus Sumatra's Oostkust als een land, waarop wij trotsch mogen wezen. Al mogen we niet blind zijn voor het feit, dat de jacht naar het succes de belangstelling voor geeste-

lijke dingen deed verflauwen. Toch zouden we zeggen, dat hier in de laatste jaren verbeteringen zijn te noemen. Met name, dat de assistenten der cultures twee vrije Zondagen in de maand moeten hebben. En voorts — dat door de predikanten en pastoors de verstrooiden op de kebons (tuinen der ondernemingen) trouw worden bezocht en daardoor het godsdienstig

leven steun krijgt. Wat onze predikanten daar verrichten is een werk, waarvoor men respect krijgt, als men ziet, wat zij doen. Willen wij onze jonge menschen voor de kerk behouden, dan is er in Nederland noodig warmere belangstelling en nog grootere offervaardigheid, want hier is een terrein, waar veel kan geschieden tot zegen voor kerk en vaderland.

Op den Uitkijk binnen onze grenzen door Dr. J. Veldkamp

Zoo liggen er dan vijf Uitkijk-jaren achter ons. Ons tijdschrift kan zijn eerste lustrum vieren!

Me dunkt, ons past een woord van oprechten dank aan den Uitgever, die vijf jaar geleden het financiëele waagstuk ondernam — ik persoonlijk heb althans staan kijken, toen ik er eenig idee van kreeg, wat er bij zoo'n uitgave gemoeid is — om een periodiek als deze, die uitteraard slechts een bepaalde groep van lezers bestrijkt, aan zichzelf en aan haar lezers verplicht is een zekere standing op te houden, te doen verschijnen.

Hij heeft er ons Christenvolk een wezenlijken dienst mee bewezen, en getoond dat volk beter te kennen dan vele kleinmoedigen, die hun hart vast hielden, bang zijnde, dat het niet gaan zou.

Ik herinner me, dat enkele recensenten er eerst ietwat aarzelend tegenover stonden, zoo b.v., meen ik, wijlen Dr. de Moor, die, hoe sympathiek hem de uitgave ook veelszins leek, toch niet direct zag, welke plaats Op den Uitkijk zich nu eigenlijk voorstelde in te zullen nemen, in onderscheiding van andere, reeds bestaande Christelijke tijdschriften.

Thans vraagt niemand dat meer. Op den Uitkijk heeft voor zichzelf gesproken. De Uitgever heeft met vaste hand en veel tact aangestuurd op het doel, waarvan hij zichzelf wel heel zeker bewust was, en thans zou de vraag, die eerst niet onbegrijpelijk was, zeker geen recht van bestaan meer hebben.

Op den Uitkijk heeft zich, onder Gods gunst, een eigen plaats verworven. En ik meen wel te mogen zeggen: een gezegende en ge waardeerde plaats.

Die plaats precies te definiëeren in woorden, zou misschien nog altijd niet meevallen.

Een populair-wetenschappelijk Christelijk tijdschrift? Ja, mits ge „populair” niet te populair neemt, en „wetenschappelijk” een beetje smeug.

Dan hebt ge over het karakter van ons tijdschrift wel iets gezegd. Maar waartoe ons verder te vermoeien? Het spreekt nog altijd voor zichzelf, en zal dat, naar ik hoop, in de toekomst steeds krachtiger blijven doen.

Zoo gaan we het tweede vijftal jaren van Op

den Uitkijk in. Zij het nog voorspoediger dan het eerste. Geve God nog rijker zegen.

En wij heffen het parelend glas van onze hulde op naar den Uitgever en wenschen hem toe, dat, wanneer we, Deo volente, het tweede lustrum vieren, Op den Uitkijk nog steviger, op een nog ruimere plaats te midden der tijdschriften moge staan, dan nu reeds het geval is.

Vijf jaar — waar blijft de tijd! Hoe vliegen de jaren voorbij.

Tenminste, wanneer men aan alle kanten werk heeft, als iedere dag gevuld en meer dan gevuld is, en men slechts met tact en overleg aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Traag gaat het, wanneer men wachten moet, wanneer men graag zou werken, maar niet kan, hetzij door ziekte, of werkloosheid, of door welke oorzaak ook.

Traag, gruwelijk traag moeten de dagen en weken en jaren voortkrimpen voor den gevangene, die van de gemeenschap zijner medemenschen is afgesneden en in grijze eenzaamheid zijn leven moet slijten.

Dubbel hard moet het zijn, wanneer men weet onschuldig te zijn, en door een verward samenknopsel van ongelukkige omstandigheden en bezwarende getuigenissen is gekomen in de plaats der straf.

Heel ons land heeft zich weken lang bezig gehouden met de zaak van Klunder en Theunissen, die vijf jaar in de gevangenis hadden gezeten voor den hun ten laste gelegden en door de rechtbank te Dordrecht en het gerechtshof te 's-Gravenhage bewezen geachten moord op een haltewachter te Giessen-Nieuwkerk.

Geruchtmakende verklaringen van getuigen in deze strafzaak brachten haar opnieuw naar voren, en thans was het het gerechtshof te Amsterdam, dat vonnis velde. En nu ten voordeele der beschuldigten.

Als regel lees ik geen moordgeschiedenissen in de courant. Het is geen lectuur, die me aantrekt.

Maar een enkelen keer kun je er niet van tusschen. Zoo was het indertijd met de geheimzinnige zaak Weissmann, den treinmoord op de lijn Amsterdam—Den Haag.